

MACIEJ RADZIKOWSKI

Generalna Dyrekcja Dróg Krajowych i Autostrad
mradzikowski@gddkia.gov.pl

70 lat miesięcznika Drogownictwo

Ostatnie 10 lat „Drogownictwa” było dość intensywne. Zostały dokonane m.in. zmiany kadrowe w redakcji, powołano radę programowo–naukową oraz rozszerzono dostęp do publikowanych artykułów. W pierwszej połowie minionego dziesięciolecia

odeszło z naszego grona dwóch **ZASŁUŻONYCH DROGOWCÓW**: **Czesław Ryszard Krzywosz** (zmarł 16 grudnia 2008 roku) i **Stefan Rolla** (zmarł 15 października 2009 roku). Ich sylwetki i dorobek w drogownictwie przybliżył Kolega Konrad Jabłoński odpowiednio w [4] i [5]. Od 2010 roku numery miesięcznika są również dostępne w wydaniu elektronicznym na stronie Stowarzyszenia Inżynierów i Techników Komunikacji Rzeczpospolitej Polskiej (SITKRP) – www.drogownictwo.sitkrp.org.pl. W 2014 roku powołano Radę Naukową pod przewodnictwem prof. dr. hab. inż. Antoniego Szydło. Niniejszy artykuł jest rozszerzeniem tekstu Stefana Rolli, prezentowanego na łamach „Drogownictwa” w drugim numerze 2006 roku z okazji 60-lecia miesięcznika [3].

Nasz miesięcznik wydawany jest nieprzerwanie od siedemdziesięciu lat jako czasopismo naukowo-techniczne. Pierwszy numer „Drogownictwa” ukazał się w lutym 1946 roku, ale nie obchodzono jego pierwszego dziesięciolecia. Dopiero z okazji dwudziestolecia w numerze 4/1966 ukazał się artykuł Władysława Filippoto, pierwszego redaktora, pt. „Narodziny „Drogownictwa” – wspomnienia z lat 1946–1948”. W następnym numerze (5/1966) ukazał się artykuł Jana Miedzińskiego, redaktora czasopisma, pt. „Trochę historii na XX-lecie DROGOWNICTWA”.

Na trzydziestolecie ukazał się w nr 2/1976 artykuł pt. „Trochę historii na XXX-lecie DROGOWNICTWA”. Najstarszy członek redakcji Jan Miedziński z żalem napisał m.in.: *Znana skromność drogowców, w danym przypadku błędna, nie pozwoliła na odnotowanie na łamach DROGOWNICTWA ważniejszych momentów z dziejów pisma, zmian personalnych, organizacyjnych i tych wszystkich, które ułatwiłyby odtworzenie historii pisma.* Stefan Rolla potwierdził również to stwierdzenie w artykule dotyczącym 60-tej rocznicy powstania pisma.

W lutym 1986 roku Stefan Rolla w [1] przedstawił główne zasługi pierwszych redaktorów: Jana Miedzińskiego, Witolda Dębskiego, Eugeniusza Hildebrandta, Kazimierza Sokalskiego, Zygmunta Wrześniowskiego.

Z okazji 40-lecia czasopisma 26 marca 1986 roku odbyło się w siedzibie NOT-u, uroczyste spotkanie, na które zaproszono autorów piszących do „Drogownictwa” oraz licznych drogowców z całego kraju (fot. 1). Spotkanie prowadził Czesław Krzywosz – redaktor naczelny. Obecni byli członkowie Kolegium Redakcyjnego i władze SITK. Dyskutowano nad przyszłością budownictwa drogowego i mostowego w Polsce w kontekście chwilowego zastoju i opóźnienia w stosunku do techniki światowej. Wręczono też dyplomy wyróżniającym

Fot. 1. Uroczystość 40-lecia „Drogownictwa” 26 marca 1986 roku w siedzibie NOT-u zgromadziła autorów i delegatów z całej Polski

się autorom oraz zwycięzcom w konkursie na wspomnienia drogowców i mostowców.

W wyniku tego spotkania powzięto decyzję o następnym ogólnopolskim konkursie na wspomnienia z udziału w znaczącym przedsięwzięciu drogowym lub mostowym [6]. Konkurs ten ogłoszono w kwietniu 1988 roku i rozstrzygnięto w czerwcu 1989 roku. Dyplomy rozdano we wrześniu 1989 roku (fot. 2), przy czym nagrody pieniężne (ze względu na galopującą inflację!), wysłano laureatom dużo wcześniej. Pierwsza nagroda wynosiła 130 tys. zł. Potem już takich konkursów nie ogłaszano, a szkoda.

Fot. 2. Czesław Krzywosz wręcza dyplom 11 września 1989 roku w siedzibie GDDP inż. Janowi Kozłowskiemu (Okręgowy Zakład Transportu i Maszyn Drogowych w Koszalinie) – laureatowi I nagrody w konkursie „Drogownictwa”

W lutym 1996 roku ukazał się w numerze jubileuszowym „Drogownictwa” artykuł Stefana Rolli pt. „50 lat miesięcznika DROGOWNICTWO” [2]. W związku ze zmianami ustrojowymi na początku lat dziewięćdziesiątych (1990 i 1991) przypomnieliśmy w naszym miesięczniku drogowców, którzy walczyli z bronią w rękę na wschodzie i zachodzie Europy. Dziesięć lat później, w numerze 2 z 2006 roku został opublikowany artykuł Stefana Rolli pt. „60 lat miesięcznika Drogownictwo (co było, a co będzie?)” [3].

Przypominając numery jubileuszowe „Drogownictwa” zachęcam PT Czytelników do zapoznania się z wymienionymi publikacjami. W artykule przedstawiona będzie historia redakcji oraz istotniejsze publikacje tylko z ostatniego dwudziestolecia oraz plany na najbliższe lata.

Historia wydawców i redakcji (1946–2016)

Pierwszym wydawcą i inicjatorem „Drogownictwa” był Związek Pracowników Dróg Kołowych, na czele z jego prezesem inż. **Władysławem Fillippoto**. Ta inicjatywa została poparta przez dyrektora Departamentu Dróg Kołowych Ministerstwa Komunikacji – **Aleksandra Gajkowicza**.

Naczelnym redaktorem został **Feliks Bizowski**, przedwojenny działacz Związku Techników Polskich, współpracownik czasopisma „Technik Polski”. W skład redakcji weszli inżynierowie: **Antoni Kobylński, Jan Kowalewski, Tadeusz Krzechowski, Jadwiga Lewitas, Jan Miedziński, Stefan Rodkiewicz, Michał Rzęcki**. Po pierwszym roku na miejsce J. Kowalewskiego, T. Krzechowskiego i M. Rzęckiego weszli profesorowie: **Leon Borowski, Zbigniew Wasiutyński, Eugeniusz Hildebrandt i Włodzimierz Skalmowski**. **Jan Miedziński** był sekretarzem i zastępcą redaktora naczelnego w latach 1946–1948; jego pracowitości i fachowości „Drogownictwo” wiele zawdzięcza.

Na początku 1949 roku Wydawnictwa Komunikacyjne, utworzone w 1948 roku, przejęły „Drogownictwo” od Związku Zawodowego Drogowców. Na stanowisko sekretarza redakcji powołany został **Witold Dębski**. W 1951 roku ze stanowiska redaktora naczelnego ustąpił **F. Bizowski**, a w kwietniu 1952 roku stanowisko redaktora naczelnego objął **Marian Olewiński**, ówczesny wicedyrektor Centralnego Zarządu Dróg Publicznych (CZDP). Sprawował tę funkcję aż do śmierci w 1982 roku, zmieniając wiele razy stanowiska pracy: od 1953 do 1955 roku był dyrektorem Centralnego Zarządu Budowy Dróg i Mostów, w latach 1955–1960 – wiceministrem komunikacji, od 1960 do 1969 roku – ministrem budownictwa, od 1969 do 1970 roku – wicepremierem, od 1971 do 1975 roku – wiceministrem komunikacji, od 1975 roku, będąc na emeryturze, był przewodniczącym Rady Techniczno-Ekonomicznej przy ministrze komunikacji. Ale drogi były zawsze jego pasją i mimo trudności nie rezygnował z przewodzenia redakcji. Stefan Rolla w [3] napisał: *Zawsze będę mile wspominał posiedzenia redakcyjne w jego gabinecie – ministra budownictwa czy wicepremiera.*

Oceniając okres przewodzenia M. Olewińskiego w redakcji „Drogownictwa” Stefan Rolla pokreślił:

- wielki rozwój sieci drogowej i budownictwa drogowego,
- rozwój nowoczesnych technik: stabilizacji gruntów, ulepszenia nawierzchni (smołą i asfaltem), budowy mostów

z betonu sprężonego, co znalazło również swój wyraz w znaczącej liczbie artykułów na ten temat w miesięczniku.

„Drogownictwo” rozpoczęto wydawać w nakładzie 1500 egz., a na początku lat osiemdziesiątych było już 4500 egz. W tym okresie należy podkreślić szczególnie zasługi inżynierów międzywojennych:

- **Jana Miedzińskiego** (w redakcji 1946–1967, 21 lat)
- **Witolda Dębskiego** (1949–1973, 24 lata); obaj byli autorami kilku książek drogowych i wielu artykułów w miesięczniku.
- **Zygmunta Wrześniowskiego** (1967–1984, 17 lat), autora kilku książek, autora artykułów, inicjatora działań w miesięczniku: „Inżynieria ruchu”, „Mity drogowców”, „O kulturę języka technicznego”, „Z kart historii drogownictwa”.
- **Eugeniusza Hildebrandta** (1946–1971, 25 lat), profesora, prorektora Politechniki Warszawskiej, projektanta mostów, autora wielu artykułów i ich inicjatora.

Skład redakcji uzupełnili wychowankowie szkół powojennych:

- **Stefan Rolla**, naczelnik wydziału techniki Centralnego Zarządu Dróg Publicznych, autor wielu książek i artykułów w „Drogownictwie” od 1948 roku; wszedł do redakcji w 1968 roku, a w 1972 roku został zastępcą redaktora naczelnego.
- **Halina Chrostowska** – kierownik Pracowni Ekonomiki Instytutu Badawczego Dróg i Mostów, autorka kilku książek i wielu artykułów.
- Po śmierci M. Olewińskiego (1982 r.) w kwietniu 1983 roku stanowisko naczelnego redaktora objął **Czesław R. Krzywosz** – dyrektor CZDP, a następnie Generalny Dyrektor Dróg Publicznych (GDDP), doświadczony inżynier i administrator dróg w latach 1972–1991, w okresie ich największego rozwoju. W okresie jego kadencji (1972–1991) zbudowano w Polsce 58 053 km nowych dróg (3055 km rocznie), zmodernizowano 77 876 km (4100 km rocznie), zbudowano 1083 km dróg dwujezdniowych; rocznie prowadzono na drogach ponad 11 000 km robót liniowych. Liczby te świadczą, z jakim dorobkiem wszedł do redakcji nowy redaktor naczelny.

W latach osiemdziesiątych nastąpiły duże zmiany w redakcji. W dziale mostów po E. Hildebrandcie redaktorem został **Zbigniew Bzymek** z Politechniki Warszawskiej (1971–1983) i Krzysztof Grzegorzewicz z Instytutu Badawczego Dróg i Mostów /IBDiM/ (1983–1984). Obydwaj zrezygnowali z pracy w redakcji z powodu wyjazdu za granicę. Na ich miejsce w 1985 r. przyszedł **Andrzej Niemierko** z IBDiM, autor książek i wielu artykułów.

W dziale budownictwa drogowego po **Światopełku Borrowskim** (1976–1983) i **Bohdanie Żurku** (1984–1987) stanowisko redaktora objął **Bronisław Bremer** – naczelny inżynier Warszawskiego Przedsiębiorstwa Robót Drogowych.

W połowie 1989 r. **Jerzy Walawski** (1980–1989) – zastępca Generalnego Dyrektora Dróg Publicznych zrezygnował ze stanowiska redaktora z powodu wyjazdu za granicę do pracy w ONZ, a jego miejsce objął **Tadeusz Suwara** – zastępca Generalnego Dyrektora Dróg Publicznych.

Od 1989 r. skład redakcji był następujący (fot. 3):

- Czesław Krzywosz – redaktor naczelny,

- Stefan Rolla – zastępca redaktora naczelnego, technika drogową,
- Bronisław Bremer – budowa dróg,
- Andrzej Niemierko – mosty,
- Halina Chrostowska – ekonomika,
- Tadeusz Suwara – projektowanie dróg i inżynieria ruchu,
- Danuta Kaczmarek – sekretarz redakcji.

Fot. 3. Posiedzenie Kolegium Redakcyjnego w końcu lat 80. (orzeł jeszcze bez korony!); od lewej: Stefan Rolla, Halina Chrostowska, Andrzej Niemierko, Bronisław Bremer, Czesław Krzywosz, Danuta Kaczmarek

Na początku lat 90., w okresie wielkich przemian politycznych i gospodarczych, Wydawnictwa Komunikacji i Łączności /WKiŁ/ przekształciły się w spółkę akcyjną. W tej sytuacji Zarząd Główny SITK, współodpowiedzialny za wydawanie „Drogownictwa”, przejął całkowicie wydawnictwo od WKiŁ. Zespół redakcyjny pozostał ten sam. W maju 1994 r. w skład redakcji wszedł **Henryk Komorowski**, długoletni kierownik pracowni ekonomicznej „Transprojektu Warszawa”, a od 1990 r. Sekretarz Generalny SITK. Objął on dział „Z działalności SITK” i współpracy międzynarodowej. Tak więc w liczbie siedmiu redaktorów weszliśmy w szóste dziesięciolecie.

Fot. 4. Posiedzenie Kolegium Redakcyjnego 16 stycznia 2002 r.; od lewej: Stefan Rolla, Czesław Krzywosz, Danuta Kaczmarek, Henryk Komorowski, Andrzej Niemierko i Tadeusz Suwara.

Niestety w końcu 1996 r. zmarła nagle Hanna Chrostowska, a w 1999 r. zginął tragicznie (wypadek drogowy) Bronisław Bremer. Na początku 2002 roku skład redakcji zaprezentowano na fotografii nr 4. Pod koniec 2002 r. redakcję uzupełnił **Antoni Szydło** (prof. Politechniki Wrocławskiej), autor książek i wielu publikacji naukowych, a w końcu 2004 r. – **Konrad Jabłoński** – b. zastępca Generalnego Dyrektora Dróg Publicznych.

W końcu szóstego dziesięciolecia skład redakcji był następujący (fot. 5):

- mgr inż. Czesław Krzywosz – redaktor naczelny,
- mgr inż. Stefan Rolla – zastępca redaktora naczelnego, normalizacja, laboratoria, prasa zagraniczna,
- mgr inż. Konrad Jabłoński – członek zwyczajny Akademii Inżynierskiej w Polsce, dział budownictwa drogowego,
- dr Henryk Komorowski – ekonomista, SITK, współpraca z zagranicą,
- dr inż. Andrzej Niemierko – budownictwo mostowe,
- dr inż. Tadeusz Suwara – projektowanie dróg, inżynieria ruchu,
- prof. dr hab. inż. Antoni Szydło – prace naukowo-badawcze,
- Grażyna Strzępka – sekretarz redakcji.

Fot. 5. Posiedzenie KR 16 stycznia 2007 r. stoją od lewej: Tadeusz Suwara, Grażyna Strzępka, Czesław Krzywosz, Henryk Komorowski, Konrad Jabłoński, Antoni Szydło, Andrzej Niemierko, siedzi Stefana Rolla

Pierwsza połowa siódmego dziesięciolecia przyniosła istotne zmiany w składzie redakcji. W 2008 roku do Kolegium Redakcyjnego dołączyła mgr inż. **Hanna K. Walęcka**, która od 1971 r. pracowała pod kierunkiem Konrada Jabłońskiego w b. Zespole Technologicznym CZDP, (później przekształconym w Wydział Techniki GDDP), a następnie, pod tym samym kierownictwem, w firmach wykonawczych. Nastąpiła również zmiana na stanowisku zastępcy redaktora naczelnego. Funkcję tę objął mgr inż. Konrad Jabłoński.

W tym okresie, z inicjatywy kol. H. Walęckiej i kol. K. Jabłońskiego, została wdrożona cyfryzacja procesu przygotowywania opracowań redakcyjnych i dwuetapowych korekt „złamanych” tekstów, przed skierowaniem poszczególnych numerów miesięcznika do druku. Równocześnie, decyzją Kolegium Redakcyjnego, wdrożono tryb nieodpłatnego udostępniania miesięcznika przez Internet, każdorazowo po upły-

wie 12 miesięcy od wydrukowania papierowej wersji danego numeru.

W kolejnych dwóch latach z naszego grona odeszło dwóch **Zasłużonych Drogowców: Czesław Ryszard Krzywosz i Stefan Rolla**. Po śmierci Czesława Krzywosza, od marca 2009 roku redaktorem naczelnym został **Tadeusz Suwara**. W marcu 2010 roku skład Kolegium Redakcyjnego uzupełnił mgr inż. **Maciej Radzikowski**, absolwent Politechniki Warszawskiej – Wydziału Transportu, b. naczelnik Wydziału Systemów Zarządzania oraz naczelnik Wydziału Diagnostyki w GDDKiA. Wdrażał system półautomatycznej oceny stanu nawierzchni, współautor m.in. wytycznych oceny nawierzchni betonowych oraz autor wytycznych systemu oceny stanu poboczy i odwodnienia dróg wdrożonych do stosowania w GDDKiA. Autor m.in. raportów o stanie technicznym dróg krajowych, publikacji w polskich czasopismach technicznych – Drogownictwo oraz Polskie Drogi.

Na początku 2010 roku skład redakcji był następujący (fot. 6.):

- dr inż. Tadeusz Suwara – redaktor naczelny,
- mgr inż. Konrad Jabłoński – zastępca redaktora naczelnego, członek zwyczajny Akademii Inżynierskiej w Polsce, dział: budownictwo drogowe,
- prof. dr hab. inż. Antoni Szydło,
- dr inż. Andrzej Niemierko – dział: budownictwo mostowe
- mgr inż. Maciej Radzikowski
- mgr inż. Hanna K. Wałęcka

W drugiej połowie siódmego dziesięciolecia miesięcznika nastąpiły kolejne zmiany w składzie kolegium redakcyjnego. Na początku 2012 skład kolegium został uzupełniony o mgr **Ewę Wojdyńską** – redaktora językowego. W kwietniu 2014 r. redakcję opuściła Hanna K. Wałęcka.

Fot. 6. Posiedzenie Kolegium Redakcyjnego – 2 grudnia 2014 r. Od lewej: Hanna Wałęcka, Konrad Jabłoński, Tadeusz Suwara, Maciej Radzikowski, Andrzej Niemierko, Ewa Wojdyńska

W maju 2014 roku **wielce zasłużony dla drogownictwa Konrad Jabłoński**, ze względów zdrowotnych, poprosił o zmianę na stanowisku zastępcy redaktora naczelnego. Od czerwca funkcję tę pełni Maciej Radzikowski. Kolega Konrad pracował w „Drogownictwie” do końca 2014 roku. Obecnie w trudnych zagadnieniach nadal wspiera grono redakcyjne oraz recenzuje artykuły z zakresu budownictwa drogowego, ze szczególnym uwzględnieniem nowych materiałów i technologii drogowych.

W styczniu 2015 roku kolegium redakcyjne zostało uzupełnione o mgr. inż. **Marka Danowskiego**, absolwenta Politechniki Gdańskiej – Wydziału Budownictwa Lądowego; specjalność budownictwo drogowe. Marek Danowski pracował m.in. przez 17 lat w Instytucie Badawczym Dróg i Mostów, m.in. jako kierownik pracowni Zakładu Eksploatacji Dróg oraz przez 11 lat w GDDKiA – Oddział w Warszawie jako główny technolog, kierownik laboratorium, ostatnio jako ekspert w Departamencie Technologii w centrali GDDKiA. Autor m.in. licznych publikacji w polskich czasopismach technicznych – Drogownictwo, Polskie Drogi, Nawierzchnie Asfaltowe, Infrastruktura – łącznie 20 pozycji. Do kwartalnika publikowanego przez IBDiM „Nowości Zagranicznej Techniki Drogowej” – ok. 30 pozycji opublikowanych w latach 1985–2011. Członek Naukowego Towarzystwa Badawczego Drogownictwa i Komunikacji (*Forschungsgesellschaft für Straßen- und Verkehrswesen*).

Obecny skład redakcji jest następujący:

- dr inż. Tadeusz Suwara – redaktor naczelny,
- mgr inż. Maciej Radzikowski – zastępca redaktora naczelnego, redaktor działowy,
- dr inż. Andrzej Niemierko – redaktor działowy, redaktor statystyczny,
- mgr inż. Marek Danowski – redaktor działowy,
- mgr Ewa Wojdyńska – redaktor językowy.

Pisząc o redakcji nie można pominąć roli sekretarza i redaktora technicznego, zwykle w jednej osobie. Rolę tę dobrze wypełniali: J. Miedziński (1946–1948), W. Dębski (1949–1950), Józef Dydkowski i Juliusz Stroynowski (1950–1952), Zofia Uszyńska (1952–1954), Zofia Lubelczyk (1954–1974), Danuta Kaczmarek (1975–2002), Grażyna Strzępka (2002–2012), Ewa Wojdyńska (od 2012 r.) – pełniąca również funkcję redaktora językowego.

Ostatnie dwudziestolecie (1996–2015)

W numerach 2/1996 oraz 2/2006 zapowiedzieliśmy, że „Drogownictwo” w następnych dziesięcioleciach zwróci szczególną uwagę na następujące zagadnienia:

- bezpieczeństwo ruchu drogowego,
- ochrona środowiska,
- budowa autostrad i dróg ekspresowych (w tym obiektów inżynierskich),
- usprawnienia w zarządzaniu (w tym diagnostyka nawierzchni),
- integracja z Unią Europejską.

Bezpieczeństwo ruchu drogowego omawialiśmy m.in. w:

- nr 2/1997 – poprawa bezpieczeństwa w województwie krakowskim,
- nr 6/2000 – bezpieczeństwo ruchu w projektowaniu,
- nr 9 i 10/2003 – urządzenia bezpieczeństwa ruchu,
- nr 2/2004 – kryteria bezpieczeństwa w projektowaniu dróg,
- nr 12/2004 – osłony energochłonne,
- nr 9/2005 – poprawa bezpieczeństwa na drogach ze środków EFRR,
- nr 4/2010 – inspekcje bezpieczeństwa ruchu drogowego,

- nr 4/2010 – ocena zagrożenia na sieci dróg na podstawie doświadczeń programu EuroRAP,
- nr 4/2012 – systematyka narzędzi do zarządzania bezpieczeństwem infrastruktury drogowej,
- nr 4/2012 – rola przepisów technicznych i promocja dobrej praktyki jako środka poprawy bezpieczeństwa ruchu,
- nr 12/2012 – koncepcje kształtowania bezpieczeństwa ruchu drogowego,
- nr 4/2012 – analiza wpływu zmęczenia kierowców na ryzyko wypadków na drogach krajowych,
- nr 6/2012 – problematyka wypadków drogowych z uwzględnieniem cech nawierzchni drogi,
- nr 7–8/ 2014 – koncepcja systemu automatycznego nadzoru nad niebezpiecznymi zachowaniami uczestników ruchu drogowego,
- nr 4–5/2015 – częstość i konsekwencje wypadnięcia pojazdu z drogi na przykładzie województwa pomorskiego,
- nr 4–5/2015 – widoczność na przejściach dla pieszych,
- nr 4–5/2015 – metody identyfikacji miejsc niebezpiecznych na sieci dróg,
- nr 4–5/2015 – zagrożenia dla uczestników ruchu drogowego stwarzane przez reklamy widziane z drogi.

O ochronie środowiska opublikowaliśmy m.in. artykuły na temat:

- nr 10 i 11/1996 – recykling na gorąco nawierzchni asfaltowych, recykling nawierzchni betonowych,
- nr 5/1997 – recykling nawierzchni betonowej autostrady,
- nr 8 i 11/1999 – recykling na zimno (głęboki) autostrady,
- nr 4/2000 – recykling po polsku (sprawy nazewnictwa),
- nr 3 i 11/2000 – ochrona środowiska w budowie i utrzymaniu,
- nr 2/2003 – recykling w otaczarkach i recykling na zimno,
- nr 9/2005 – recykling – wyzwanie przyszłości,
- nr 12/2010 – ekran akustyczny z powierzchnią dyfuzyjną,
- nr 3/2011 – zanieczyszczenie i ochrona powietrza wokół szlaków transportowych,
- nr 9/2011 – zanieczyszczenia wód i gruntów wywołane eksploatacją tras drogowych,
- nr 5/2011 – zielone drogi – przyszłość dla zrównoważonej Europy,
- nr 12/2012 – nawierzchnie o obniżonej hałaśliwości na polskich drogach – wyniki badań hałasu toczenia pojazdów samochodowych,
- nr 10/2014 – hałaśliwość nawierzchni betonowych – przykładowe wyniki badań,
- nr 12/2014 – koszty urządzeń ochrony środowiska infrastruktury drogowej,
- nr 2/2015 – zmienność natężeń ruchu na drogach krajowych i ich wpływ na poziom hałasu,
- nr 12/2015 – analiza środków ochrony środowiska w inwestycjach drogowych na obszarach Natura 2000 w Polsce.

Budowę autostrad i dróg ekspresowych (w tym zagadnienia dotyczące obiektów inżynierskich) omawialiśmy m.in.:

- nr 3/1996 – przebudowa i budowa A-4 w Katowicach,
- nr 7/1996 – doświadczenia "DROMEX-u" w budowie autostrad,
- nr 9/1996 – płatne autostrady,
- nr 6/1997 – mosty na autostradach,

- nr 9/1997 – autostrada Gdańsk - Toruń,
- nr 3/1998 – most graniczny na A-2,
- nr 8/1998 – autostrada A-1,
- nr 11 i 12/1998 – autostrady w Europie centralno-wschodniej,
- nr 10/2000 – warstwa ścieralna nawierzchni A-4,
- nr 11/2001 – program budowy autostrad,
- nr 1/2002 – autostrada Wrocław - Nogawczyce,
- nr 8/2002 – autostrada A-4,
- nr 1/2003 – projektowanie autostrad i dróg ekspresowych,
- nr 5/2010 – wykorzystanie systemów nawigacji satelitarnej i laserowej w budownictwie drogowym,
- nr 9/2010 – modelowanie układu autostrad w Polsce,
- nr 7–8/ 2011 – remont jezdni drogi ekspresowej bez ograniczenia liczby pasów ruchu,
- nr 1/2011 – ekonomiczno-geometryczne aspekty projektowania łuków pionowych,
- nr 12/2011 – projektowanie autostrad umożliwiające aktywne zarządzanie ruchem,
- nr 4/2011 – trwałość nawierzchni asfaltowych z betonem asfaltowym o wysokim module sztywności,
- nr 12/2011 – planowanie i projektowanie dróg ekspresowych w Polsce,
- nr 3/2012 – krajowy system poboru opłat,
- nr 11/2014 – nazewnictwo węzłów autostradowych na przykładzie autostrady A4 Jędrzychowice-Jaworzno,
- nr 12/2014 – oznakowanie drogowiskazowe w obrębie węzłów autostradowych – tablica węzła drogowego na autostradzie,
- nr 10/ 2015 – badania spękań niskotemperaturowych podbudów z AC WMS na nowo budowanej autostradzie A1 w Polsce,
- nr 4–5/2015 – systemy wykrywania zdarzeń niepożądanych na autostradach i drogach ekspresowych.

O obiektach inżynierskich publikowaliśmy m.in. następujące artykuły na temat (wybrane zagadnienia od 2010 r.):

- nr 9/2010 – propozycja prekonsolidacji podłoża podpór wiaduktów kotwami gruntów,
- nr 10/2010 – obiekty mostowe a środowisko – determinanty estetyki,
- nr 5/2010 – budowa nowego mostu nad rzeką Gielczew w miejscowości Piaski,
- nr 5/2010 – System Gospodarki Mostowej – XX-lecie funkcjonowania,
- nr 2/2011 – zapomniany podręcznik „Prowizoryczne wzmocnienia i odbudowa obiektów mostowych,
- nr 5/ 2011 – analiza parametryczna klasy MLC obiektów mostowych zaprojektowanych po 2000 r.,
- nr 3/2011 – zasady estetycznego kształtowania konstrukcji mostowych,
- nr 12/2011 – o porównaniu efektów obciążeń mostów drogowych wg PN-85/S-10030 i PN-EN-1991-2,
- nr 5/2011 – budowa mostu Północnego przez Wisłę w Warszawie,
- nr 6/2011 – mostownictwo od nowej dekady XXI wieku z nowymi normami,
- nr 3/2012 – porównanie dwóch największych mostów podwieszonych zbudowanych w Europie w latach 2008-2011,
- nr 9/2013 – diagnostyka mrozoodporności betonu w drogowych obiektach mostowych,

- nr 12/2013 – rozmycia przy mostach i ich monitorowanie,
- nr 2/2013 – projektowanie jednoprzęsłowego ramowego wiaduktu żelbetowego,
- nr 10/2014 – badania porównawcze przyspieszeń i przemieszczeń konstrukcji mostowych pod próbnym obciążeniem dynamicznym,
- nr 5/2014 – o zarysowaniu mostowych konstrukcji żelbetowych,
- nr 10/2014 – wpływ ukształtowania konstrukcji ukośnego wiaduktu zintegrowanego na fundamenty,
- nr 9/2015 – analiza współpracy przyczółka mostowego z nasypem drogowym posadowionym na podłożu gruntowym o małej sztywności,
- nr 12/2015 – ocena sposobów obliczeń redystrybucji sił wewnętrznych w obiektach mostowych z belek prefabrykowanych w świetle zaleceń,
- nr 7/2015 – wpływ modelu obliczeniowego przęseł betonowego wiaduktu drogowego na reakcje łożysk.

O usprawnieniu w zarządzaniu opublikowaliśmy m.in. artykuły na temat:

- nr 11/1996 – komputerowe zarządzanie wspomaganie mostami,
- nr 9 i 10/1998 – system utrzymania nawierzchni (SUN),
- nr 10/2001 – telematyka drogowa,
- nr 3/2002 – inteligentny transport,
- nr 6/2002 – SOSN – znowelizowane wytyczne,
- nr 1/2004 – telematyka w utrzymaniu dróg,
- nr 9/2005 – systemy zarządzania w GDDKiA we Wrocławiu,
- nr 7–8/2011 – zarys historii rozwoju zasad zarządzania ruchem drogowym,
- nr 6/2012 – przekształcenia obrazów cyfrowych w drogownictwie,
- nr 3/2011 – system oceny stanu poboczy i odwodnienia dróg (SOPO) – droga to nie tylko nawierzchnia,
- nr 11/2011 – mobilne skanowanie laserowe obiektów liniowych,
- nr 12/2013 – automatyzacja inwentaryzacji uszkodzeń powierzchni jezdni z wykorzystaniem sztucznych sieci neuronowych,
- nr 12/2013 – wykorzystanie ścisłej integracji systemu lokalizacji GPS/GNSS i technologii inercyjnej w pomiarach drogowych,
- nr 6–9/2014 – ważenie pojazdów samochodowych w ruchu: oddziaływanie pojazdów przeciążonych na nawierzchnię; rodzaje i charakterystyka systemów Weigh In Motion; czujniki nacisku stosowane w systemach Weigh In Motion (WIM),
- nr 4/2014 – koncepcja urządzenia do mobilnej inwentaryzacji uszkodzeń nawierzchni jezdni i urządzeń odwodnienia,
- nr 11/2015 – diagnostyka nawierzchni jezdni w miejscach zdarzeń drogowych.

Integracja z Unią Europejską

Zanim Polska oficjalnie stała się członkiem UE (w maju 2004) uważnie obserwowaliśmy, co się dzieje w Zjednoczonej Europie 15 państw. Na ten temat oraz po wstąpieniu do UE m.in. opublikowaliśmy artykuły:

- nr 8 i 11/1998, 3 i 6/1999 – o metodzie FIDIC realizacji inwestycji budowlanych w Europie. FIDIC jest międzynarodową federacją inżynierów konsultantów budownictwa. Polska była członkiem tej organizacji od 1927 r.;
- nr 2/1999 – transport i drogi Europy,
- nr 12/2001 – telematyka drogowo-samochodowa w UE.

Do 2002 r. sporadycznie informowaliśmy Czytelników o rozpoczętej harmonizacji krajowej normalizacji z normalizacją europejską w zakresie drogownictwa. Dopiero od początku 2003 r. wprowadziliśmy stałą pozycję pt. *Drogowe normy europejskie*. W latach 2003–2005 omówiliśmy 113 drogowych norm europejskich, w większości już uznanych w Polsce przez PKN (PN–EN), niektóre jeszcze w języku angielskim [PN–EN ... (U)]. Omówienia były treściwe, bo przepisy PKN zabraniają przedruków treści i rysunków, a nawet części treści. Nasze omówienia podają podstawowe ustalenia normy i opisy potrzebnych aparatów. Mamy nadzieję, że informacje te są wystarczające, aby zachęcić do zakupu potrzebnych norm. Zwracamy przy tym uwagę na zmiany w nazewnictwie i na potrzebę nauki języka angielskiego, jako międzynarodowego w normalizacji europejskiej.

W kolejnych latach publikowaliśmy artykuły dotyczące m.in.:

- nr 2/2008 – drogowe normy europejskie
- nr 12/2008 – Eurokody – normy projektowania konstrukcji budowlanych
- nr 4/2010 – działań GDDKiA związane z realizacją dyrektywy 2008/96/WE,
- nr 11/2010 – wykorzystania Eurokodów geotechnicznych w drogownictwie,
- nr 6/2010 – porównania normy PNEN 12591:2009 „Asfalty i lepiszczka asfaltowe – Wymagania dla asfaltów drogowych” (oryg.) z wycofaną normą PN–EN 12591:2004.

Mosty świata:

Miło nam było użyczyć stron naszego miesięcznika globtroterowi-inżynierowi mostów **Andrzejowi Stańczykowi**. W interesujący sposób opisał i zilustrował własnymi zdjęciami:

- mosty Konstantyny (nr 10/1997),
- akwedukty rzymskie (nr 4/1998), mosty Indonezji (nr 6/1998), mosty Singapuru (nr 7/1998), Toledo i jego mosty (nr 10/1998),
- mosty Porto i Lizbony (nr 1/1999), akwedukty portugalskie (nr 2/1999), Wileński most na Willii (nr 7/1999), drewniane mosty Szwajcarii (nr 10/1999),
- mosty Ziemi Świętej (nr 8/2000), most Milenijny w Londynie (nr 11/2000),
- mosty rybińskie (nr 3/2001), mosty Kairu (nr 6/2001),
- mosty Antonio de Ponte Wenecji (nr 1/2002), "Irish bridges" Sahary (nr 5/2002), mosty wietnamskie (nr 11/2002),
- mosty Paryża (nr 4/2003),
- Pont du Gard (nr 11/2004),
- tropami mostów Ernesta Malinowskiego (nr 4/2005),
- mosty Arequipy (nr 5/2005),
- mosty łączące obie Ameryki (nr 2/2010),
- mosty przez wąwóz rzeki Vecchio na Korsyce – historia mostownictwa „w pigułce” (nr 5/2010),
- niekonwencjonalne mostownictwo Calatravy (nr 10/2010),
- rekordowe mosty u ujścia Sekwany (nr 3/2010),

- Heidelberg i jego stary Karl–Theodor–Heuss Brücke (nr 4/2011),
- most Gustawa Flauberta w Rouen (nr 2/2011),
- mosty Luang Prabang (nr 10/2011),
- Cau Long Bien – weteran wojny wietnamskiej (nr 11/2011),
- mosty Kolonii (nr 2/2012),
- most poniżej Wodospadów Wiktorii (nr 1/2013),
- Wrota Australii – Sydney Harbour Bridge (nr 2/2013),
- mosty Drammen (nr 4/2013),
- mosty przez Berezynę (nr 6/2013),
- most drewniany przez rzekę Orchon w Mongolii (nr 9/2013),
- mosty przez Garonnę w Bordeaux (nr 12/2013),
- mosty nad jeziorem Kunming – ostatnie mosty cesarskich Chin (nr 4/2014),
- mosty przez Chao Phraya w Bangkoku (nr 5/2014),
- mosty przez Estuaria we Francji – dwie epoki mostów podwieszonych (nr 6/2014),
- londyńskie kładki – małe, a fascynujące (nr 12/2015).

O czym chcemy pisać w następnych latach

Wydaje się, że pięć głównych tematów: bezpieczeństwo na drogach, ochrona środowiska, budowa autostrad i dróg ekspresowych, usprawnienia w zarządzaniu (także diagnostyka dróg), integracja z UE, nie straciło nic ze swego dużego znaczenia i będą nadal aktualne.

Redakcja dołoży wszelkich starań, aby kolejne dziesięciolecie (2016–2025) było nie mniej interesujące jak dwa poprzednie. Artykuły o tematyce drogowej i mostowej, istotne dla rozwoju tego działu gospodarki, będziemy sukcesywnie zamieszczać na naszych łamach. Planujemy publikację materiałów m.in. dotyczących:

- bezpieczeństwa ruchu drogowego;
- ochrony środowiska;
- budowy i utrzymania dróg (w tym autostrad, dróg ekspresowych i nawierzchni lotniskowych);
- usprawnień w zarządzaniu;
- szeroko rozumianej diagnostyki dróg;
- budowy, utrzymania i diagnostyki obiektów inżynierskich;
- nowych technologii we wszystkich dziedzinach drogowictwa i mostownictwa.

Kilka uwag na zakończenie

Z przypomnianej skrótowo historii miesięcznika naukowo-technicznego „Drogownictwo”, który nieprzerwanie od 1946 roku stara się pełnić rolę łącznika pomiędzy kadrą wyższych uczelni i zaplecza naukowo-badawczego drogowictwa, a kadrą pracującą w jednostkach zarządzających drogami publicznymi wszystkich szczebli, biur projektantów i konsultantów oraz firm wykonawczych, wynikają dla nas i naszych PT Czytelników co najmniej dwa przesłania:

- ▶ jedno zostało już sformułowane w przywołanych, (na stronie 388 w nr 11/2015 naszego miesięcznika), słowami mgr inż. Hanny Ździebło: „... stałe i systematyczne, aktywne uczestnictwo w (...) konferencjach, spotkaniach zawodo-

wych, a także czytanie prasy technicznej jest Jej niezbędne do ciągłego aktualizowania swojej wiedzy zawodowej, aby efekty wykonywanej pracy zawodowej były coraz lepsze, a użytkownicy dróg byli zadowoleni z ich jakości.”,

- ▶ drugie przesłanie zostało sformułowane przez Jana Miedzińskiego przed 40 laty i opublikowane w nr 2/1976 i dotyczyło „znanej skromności drogowców, w danym przypadku błędnej (...) zacytowanej w 3 akapicie niniejszego artykułu, które mimo naszych licznych starań jeszcze nie utraciło swej aktualności, a nawet może być rozszerzone na pozostałe obszary działalności drogowej, szczególnie w odniesieniu do historii ludzi i materialnych efektów ich działalności na drogach. Staraliśmy się, szczególnie w okresie ostatniego 30-lecia, poprawić ten stan, ale bez aktywnego zaangażowania się większej liczby autorów, spośród grona naszych PT Czytelników, niewiele więcej będziemy mogli opublikować na łamach „Drogownictwa”.

Zachęcamy wszystkich specjalistów pracujących w jednostkach zarządzających drogami, firmach projektowych i konsultingowych oraz wykonawczych, do częstszego dzielenia się na łamach naszego miesięcznika swoimi doświadczeniami i pomysłami na temat rozwiązywania różnych problemów organizacyjnych i technicznych, a także swoimi sukcesami.

A tych sukcesów nie brakuje i będzie ich przybywać w najbliższych latach. W ciągu kolejnego dziesięciolecia, gdy zostanie dokończona budowa i modernizacja podstawowej sieci dróg publicznych w naszym kraju, zaczną się wybijać na pierwszy plan sprawy utrzymania w dobrym standardzie infrastruktury drogowej, a w tym szczególną rangę uzyska kwestia systematycznej oceny stanu tej infrastruktury, doboru odpowiednich strategii i technologii utrzymania, a także zapewnienie odpowiednich i stabilnych źródeł finansowania tych przedsięwzięć oraz prac naukowo-badawczych i wdrożeniowych, niezbędnych do racjonalnego gospodarowania, teraz i w przyszłości, substancją drogową.

Zespół redakcyjny miesięcznika „Drogownictwo” dziękuje dotychczasowym Autorom artykułów, informacji i listów do redakcji. Dziękujemy za już i czekamy na następne artykuły!

Zapraszamy następne Osoby do nadsyłania swoich artykułów, a początkującym Autorom również obiecujemy pomoc w redagowaniu prac.

Bibliografia

- [1] S. Rolla, *Czterdzieści lat DROGOWNICTWA*, Drogownictwo nr 2/1986
- [2] S. Rolla, *50 lat miesięcznika DROGOWNICTWO*, Drogownictwo nr 2/1996
- [3] S. Rolla, *60 lat miesięcznika „Drogownictwo” (co było, a co będzie?)*, Drogownictwo nr 2/2006
- [4] K. Jabłoński, *16 grudnia 2008 r. przestało bić serce wybitnego Drogowca – Czesława R. Krzywosza*, Drogownictwo nr 1/2009
- [5] K. Jabłoński, *Odszedł od nas Stefan Rolla – Wielki Drogowiec*, Drogownictwo nr 12/2009
- [6] A. Niemierko, *Wyniki konkursu na wspomnienia z udziału w znaczącym przedsięwzięciu drogowym lub mostowym*, Drogownictwo, 11, 1989, s. 247-248
- [7] Archiwum miesięcznika Drogownictwo